

La porta del seu despatx

Al departament de Filologia Grega de la Universitat de Barcelona, la porta del despatx de Carles Miralles és tancada. Han penjat una nota de premsa que diu que es va morir fa pocs dies. Es fa estrany, perquè aquell despatx era el lloc acostumat de feina i de converses, on es tractaven afers sempre urgents i on la literatura acompanyava uns diàlegs amables.

No li va agradar gaire jubilar-se. No pas perquè no tingués coses a fer, o perquè cregués que era imprescindible –i ho era en tants aspectes!–. Però sabia que trobaria a faltar el contacte amb els alumnes, la paraula personal, el goig d'ensenyar i d'aprendre veient-ho. Amb diferents tonalitats, les aules, el despatx o el claustre, per on li agradava passejar tot parlant amb qui fos, eren llocs on el seu jo es prolongava, indrets familiars que s'estimava.

Va voler servir la institució universitària no només com a docent o investigador sinó ocupant un càrrec de gestió, el de vicerector, durant els anys 1981-86. Ho va fer per sentit del deure i per convicció democràtica; no pensava que el seu prestigi professional el legitimés per a aquella funció sinó que el projecte era a favor de la comunitat. Però no va deixar de ser un estudiós.

La seva carrera universitària presenta més de tres-cents cinquanta títols de caràcter científic, majoritàriament de filologia clàssica i de filologia catalana. Va començar a publicar molt jove, quan tenia 21 anys, el 1965. Deu anys encara per arribar a la mort del dictador, i uns quants més per recollir els fruits de la feina. Deia, amb una justificada satisfacció, que havia assistit a un canvi d'actitud dels col·legues europeus: de primer ens veien, condescendents, com a víctimes de la dictadura, fins que van acabar acceptant l'existència dels catalans com a filòlegs. El procés d'emancipació vers l'àmbit de la filologia europea ha estat obra sobretot seva.

Va haver d'esperar a l'any 1977 per veure publicat un article seu nord enllà, en un volum col·lectiu sobre novel·la grega. Però l'any decisiu va ser el 1981, quan va publicar un article sobre Arquíloc als *Quaderni Urbinati di Cultura Classica*, una revista de prestigi. Les relacions establertes amb l'escola d'Urbino aviat es van estendre per tot Itàlia i successivament per altres llocs d'Europa. Tenia 37 anys i ell i el seu departament prenien una nova volada.

A part de treballs especialitzats, de filologia clàssica o de filologia moderna, predominantment catalana, la seva obra presenta una quantitat notable d'estudis o reflexions sobre el sentit de la literatura i el sentit de la filologia, i sobre la cultura europea d'ahir i d'avui. Aquestes reflexions són també una guia espiritual d'ell mateix, un record del que deia i del que creia. Llegint-lo, hom pot refer xerrades, recuperar textos, sentir-lo parlar. El 1996 va sortir publicat en el vo-

Carles Miralles
somrient davant un
finestral de la
Universitat de
Barcelona
FRANCESC MELCION

La seva carrera universitària presenta més de 350 títols

lum *Noi e i greci* un capítol, escrit per ell, titulat *Poeta, saggio, sofista, filosofo: l'intellettuale nella Grecia antica*; el lector hi pot trobar desenvolupades idees que ja havia avançat, i possibilitats que més tard es veurien completades. Comparava l'intel·lectual modern amb els seus equivalents antics i en remarcava les diferències, i començava explicant com el món modern presenta una realitat fragmentada, sense un centre d'autoritat definit. L'article, tot ell eloqüent i entenedor, comença amb una pàgina vertiginosa, amb cinc notes a peu de pàgina amb referències a tots aquests autors: Gianni Vattimo, T.S. Eliot, Salvador Espriu, Joan Fuster, Guillaume Apollinaire, Walter Benjamin, Luís Cernuda i Agustí Bartra. Més endavant, apareixen amb naturalitat altres noms, altres autors, que vénen a col·laborar amb el pensament segur i generós de Carles Miralles.

Algun dia, inevitablement, caldrà tornar a obrir la porta del seu despatx. A dins hi haurà, com abans, llibres i papers la lletra dels quals caldrà, com tantes vegades, desxifrar a partir del que ell mateix havia explicat. Que els records aleshores no restin com a fragments i que l'home íntegre se'ns mostri com sempre havia estat. *

aquell exercici que, per a mi, em va resultar inèdit. Inèdit i encoratjador, perquè no sempre els autors o autores són o som bons antòlegs de la pròpia obra. Si el nostre exercici serveix de tast per emprendre la lectura global de la seva obra, ens n'hem de felicitar i, especialment, felicitar-lo a ell.

Tornant al començament, però, no puc deixar de consignar que ell i els seus condeixebles formem part d'una generació universitària sovint considerada *perduda*, perquè vam sovintejar tant les classes com les manifestacions antifranquistes, que suposaven constants pèrdues de classe, precisament. Si mirem l'obra de Miralles, potser alguns rectificaran la sen-

Formem part d'una generació universitària 'perduda'

sació de pèrdua. I és que un guru de l'època, al nord enllà espriuà que, per alguna raó, sempre acaba sent França, "*l'enfer c'est nous, pas les autres*". Queda dit. No sense una recança carneriana per aquella persona sàvia i honestament ambiciosa ja des dels anys estudiantils. Una persona que, si hagués fet cas del consell al qual m'he referit de bon començament, mai no hagués suposat tan sentimental com he pogut comprovar en els seus darrers anys. (Un parèntesi: la seva desolació enfront del cas Lluís Segalà, condemnat republicanismament i universitària.) Quin fred i quina malenconia la desaparició de Carles Miralles! Pel que fa a cultura, però, ell sí que hi era. *